

45. ▶ ID. MARKÓ KÁROLY (1793-1860)

Itáliai táj alakokkal, 1849-50

Olaj, karton, 20,5x30,5 cm
Jelezve balra lent: C. Markó p. 1849/50

Kezdő ár: 2 600 000 Ft / 8 254 EUR
Becsérték: 5 000 000 – 7 000 000 Ft
Estimated value: 15 873 – 22 222 EUR

1
2

1. Claude Lorrain: Tivoli, 1644
Musée du Louvre, Párizs
2. Claude Lorrain: Tájkép folyóval, 1635
National Gallery of Victoria, London

Elő monográfiája, Szana Tamás szerint Markó Károly valamikor 1848 őszén költözött ki a Firenze melletti Villa Appeggibe, a Mediciek elhanyagolt kastélyába, amely abban az időben Gherardesca Ugolino gróf birtokában volt, aki igen jutányos áron adta bérbe az épület egyik felét. A fáma szerint az idős és igen népszerű mester már régóta vágyott a vidék nyugalma, hogy idejének nagy részét a festésnek szentelhesse. A költözésben azonban része lehetett az 1848-as budapesti és firenzei forradalom eseményeinek is, illetve annak, hogy a háborús helyzet nem kedvezett a műsáknak és a megrendeléseknek sem. Markó maga a szabadságharc leverése után nemcsak nemzete sorsán bánkódhatott, de a főúri vagyonelkobzások és a háborús károk is érzékenyen érintették, egyik még eladó képe pedig éppen Pest-Buda ostromakor semmisült meg. Mindennek azonban nem sok nyoma maradt festészetében, az 1849-ben megkezdett és 1850-ben befejezett itáliai tájképe is azt mutatja, hogy továbbra is a klasszikus elvek és eszmények szerint alkotott. Fő megrendelői továbbra is a Habsburgokhoz hű firenzei és bécsi arisztokrácia köréből kerültek ki, miközben szép lassan felnőtt mellette egy olyan nemzedék (közük fiainak egy része), akik már egyértelműen a forradalmárokkal rokonszenveztek.

Appeggiben (ma Lappoggi) Markó állítólag többnyire a villa teraszán dolgozott, és egyre erőteljesebben inspirálta a helyi táj is, Toszkána festői vidéke. Az 1850-ben befejezett *Itáliai táj* azonban ezzel együtt is egyrészt Claude Lorrain, másrészt a Róma környéki táj és kultúra emlékeit őrzi. Markó a Poussinre, Lorrainre és követőikre jellemző módon egy klasszikus kompozíciós sémát alkalmazott, amelyben a kép középtere megnyílik a távoli hegyek és a tenger panorámájára, melyet kétoldalt festői staffázselemek kereteznek. Egyik oldalon általában facsoportot, a másikon pedig valamilyen antik épület vagy rom bukkanhat fel. Az előtér közepét pedig valamilyen bibliai, mitológiai, vagy éppen eszményi jelenetnek szentelheti a festő. Markó ez esetben egy egyszerű, és általa igen kedvelt eszményi jelenetet alkalmazott: egy pásztorcsalád vonulását jelenítette meg birkákkal, kecskékkal és egy málhás öszvérrel. Útjuk talán a közeli vízesés itatójához vezet, és Markó ugyanolyan kedvvel és aprólékossággal ábrázolja az életképi jelenetet, a málhán üldögélő kislíúkkal és a kosarat hordozó nagylánnyal és édesanyjával, mint a sűrű vegetációval gazdagon benőtt tájat. A málhák és a kosarak alapján az is valószínűsíthető, hogy az életképi elemet a korszakban egyre népszerűbbé váló népi életképtől kölcsönözte Markó, amelynek egyik kedvelt típusa volt a vásárra menő család is.

Amíg azonban a népi életképek alkotói a valóságúségnek megfelelően egyre inkább a táj naturalisztikus ábrázolására törekedtek, addig Markó megmaradt az idealizálásnál. Kompozíciójának táji elemei nem annyira a toszkán hegyek kopár vidékét tükrözik, mint inkább a Róma melletti Tivoli vadregényes miliőjét. A kép jobb oldalán, a távolabbi pásztorok mellett ugyanis nemcsak a Villa Gregoriana hangulata idéződik fel a sziklás hegyoldallal és a vízeséssel, de a szikla tetején látható antik romokban fel lehet ismerni a híres, centrális Vesta templom sziluettjét és díszes oszlopsorát is. Festményünk így az életművön belül abba a sorba illeszthető be, amelyet leginkább az 1839-es *Tivoli vidéke* (MNG), illetve az egykor Károlyi István birtokában lévő 1846-os *Tivoli táj szüretelőkkkel* (MNG) fémjelez. Ezekben a művein Markó a rá jellemző igényességgel kombinálta a római antikvitás emblematiszikus elemeit a részletekben gazdag, naturalista természetábrázolással és az egyre népszerűbbé váló népi romantikával.

Kaszás Gábor

